

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite.

Energianeuvosto 15.12.2025

Energiaministerit kokoontuvat Brysseliin 15.12.2025 Tanskan EU-puheenjohtajakauden viimeiseen energianeuvostoon. Suomea edustaa ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala.

Energianeuvostossa ministereillä on kolme varsinaista keskustelukohtaa.

Ensimmäisenä ministereiden on tarkoitus hyväksyä neuvoston osittainen yleisnäkemys asetuksesta Verkkojen Eurooppa-välineen perustamisesta.

Suomi voi hyväksyä yleisnäkemyksen puheenjohtajan viimeisimmän kompromissiehdotuksen pohjalta.

Toisena aiheena energiaministereillä on Euroopan verkkopaketti, josta käydään periaatekeskustelu.

Suomi katsoo, että puhtaan energian investointeja tulee edelleen edistää. Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, jossa puhdas siirtymä toteutetaan markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. (E 58/2023 vp) ja (E 17/2025 vp). Suomi pitää tervetulleena, että komissio kiinnittää huomiota sähköverkkojen kehittämiseen ja niiden tärkeään osuuteen puhtaan siirtymän mahdollistamisessa. (E 60/2023 vp).

Kolmantena aiheena ministereillä on energian ja turvallisuuden välinen yhteys, josta käytävään keskusteluun on kutsuttu myös NATO:n pääsihteeri Mark Rutte.

Suomi katsoo, että EU-Nato-yhteistyötä tulee syventää kokonaisvaltaisesti ja edistää entisestään, ml. poliittisen tason dialogi. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n ja Naton yhteistyön rakenteita kehitetään mahdollistamaan käytännön yhteistyön syventäminen toisiaan täydentävästi. EU:n ja Naton yhteistyön syventäminen myös hybridivasteen konkreettisessa kehittämisessä on tärkeää. (E 35/2025 vp)

Muissa asioissa saadaan tulevalta neuvoston puheenjohtajalta Kyprokselta katsaus tulevaan työohjelmaansa.

Työlounaalla IEA:n pääjohtajan Fatih Birolin kanssa käytävän keskustelun aiheena on Euroopan toimitusvarmuus ja kilpailukyky muuttuvassa globaalissa energiaympäristössä.

Asialista:

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo

Lainsäädäntökäsittelyt

Asetus Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta - osittainen yleisnäkemys s. 3

(mahd.) Euroopan verkkopaketti – periaatekeskustelu s. 7

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Energian ja turvallisuuden välinen yhteys – keskustelu s. 11

Muut asiat

Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma - Kyproksen tiedotusasia

**Työ- ja elinkeinoministeriö,
Liikenne- ja viestintäministeriö**

Perusmuistio

EU/897/2025-TEM-18

Kekki Maria

8.12.2025

Asetus Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta – osittainen yleisnäkemys

Kokous
Energianeuvosto 15.12.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 16.7.2025 ehdotuksen asetukseksi, jolla perustettaisiin Verkkojen Eurooppa, Connecting Europe Facility (CEF) -ohjelma kaudelle 2028–2034. Ehdotus on osa tulevaa monivuotista rahoituskehystä (2028–2034) koskevaa ehdotuskokonaisuutta.

Energianeuvostossa Brysselissä 15.12.2025 haetaan neuvoston osittaista yleisnäkemyistä Verkkojen Eurooppa-asetuksesta (ns. CEF-asetus).

Muistio on valmisteltu Coreper I-kokouksen 3.12. tausta-asiakirjan pohjalta, sillä energianeuvoston tausta-asiakirjat eivät ole vielä saatavilla. Puheenjohtaja totesi Coreper I-kokouksen 3.12.2025 päätteeksi, että osittainen yleisnäkemys on saanut tarvittavan määräenemmistön mutta että se mahdollisesti jakaa vielä uuden, vähäisiä muutoksia sisältävän tekstiversion neuvoston laajemman tuen saamiseksi.

Suomen kanta

Suomen kannat rahoituskehyskokonaisuuteen on muodostettu selvityksessä E 73/2025 vp. Suomen kannat Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevaan asetusehdotukseen on puolestaan muodostettu selvityksessä U 52/2025 vp.

Suomi voi hyväksyä yleisnäkemyksen puheenjohtajan viimeisimmän kompromissiehdotuksen pohjalta Suomen neuvottelutavoitteiden (U 52/2025 vp)

puitteissa edellyttäen, että puheenjohtajan kompromissiesitykseen tehdään jatkokäsittelyssä vain vähäisiä muutoksia. Valtioneuvosto pitää hyvänä, että asetusehdotuksen liitteessä tunnistetut rajat ylittävät yhteydet huomioivat myös eurooppalaisen merialueen sekä TEN-T-satamat. Sen sijaan valtioneuvosto pitää riittämättömänä liitteessä tunnistettua ainoaa Suomea koskevaa yhteyttä Uumaja-Luulaja-Oulu. (U 52/2025 vp)

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaisesti turvataan suomalaisen merenkulun ja kattavan satamaverkoston toimintaedellytykset sekä kytkeytyminen TEN-T-verkkoon. Tavoitellaan yhdessä Ruotsin ja Norjan kanssa EU:n ja Naton investointimahdollisuuksia Skandinavian pohjoisosan logistiikkayhteyksien parantamiseksi. Tunnistetaan teknologiavientiklustereina toimivat toiminnalliset kaupunkiseudut TEN-T-verkon kaupunkisolumukohtina.

Pääasiallinen sisältö

Tausta

Asetusehdotuksella perustetaan Verkkojen Eurooppa-ohjelma ja vahvistetaan sen tavoitteet, talousarvio vuosille 2028–2034 sekä unionin rahoitusmuodot ja niiden myöntämissäännöt.

Ehdotuksella pyritään luomaan rahoitusväline, joka mahdollistaa Euroopan laajuisten liikenne- ja energiaverkkojen (TEN-T ja TEN-E) kehittämisen helpottamaan rajat ylittäviä yhteyksiä, varmistamaan EU:n turvallisuutta, parantamaan sisämarkkinoiden toimivuutta, edistämään ilmastonmuutoksen torjuntaa ja lujittamaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta. Lisäksi parannettaisiin EU:n häiriönsietokykyä ja puolustusvalmiutta.

Energia-alalla ohjelman erityistavoitteena on edistää EU:n TEN-E-asetuksen (EU) 2022/869 mukaisia hankkeita, joilla vahvistetaan energian toimitusvarmuutta, edistetään sisämarkkinoiden yhdentymistä, varmistetaan rajat ja sektorit ylittävä verkkojen yhteentoimivuus, tuetaan talouden hiilestä irtautumista sekä parannetaan energiatehokkuutta.

Lisäksi ohjelma tukee rajat ylittäviä uusiutuvan energian hankkeita, jotka perustuvat jäsenvaltioiden välisiin yhteistyösopimuksiin uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti.

Liikennealalla ohjelmalla olisi tarkoitus edistää yhteentoimivuutta, vähähiilisyyttä, älykkyyttä, turvallisuutta, kestävyyttä, häiriönsietokykyä sekä multimodaalisuutta parantavia liikennehankkeita. Erityisesti edistettäisiin hankkeita, joilla on rajat ylittävä ulottuvuus, sekä hankkeita, jotka liittyvät älykkään, häiriönsietokykyisen, vähähiilisen ja kestävä TEN-T-verkon valmiiksi saattamiseen. Lisäksi ohjelmalla olisi tarkoitus kehittää liikenneinfrastruktuurin kaksoiskäyttöisyyttä keskittyen neljään EU:n ensisijaiseen sotilaallisen liikkuvuuden käytävään.

Ehdotus sisältää vuoden 2025 kiinteinä hintoina 72,25 miljardin euron investoinnit Euroopan laajuisiin verkkoihin liikenteen ja energian aloilla, mukaan lukien sotilaallinen liikkuvuus ja uusiutuvan energian rajat ylittävät hankkeet. Liikenteen toimiin, ml. sotilaallinen liikkuvuus ehdotetaan 45,752 miljardia euroa, josta sotilaallisen liikkuvuuden osuus olisi 15,752 miljardia euroa. Energia-alan toimiin ehdotetaan noin 26,5 miljardia euroa. Sotilaalliseen liikkuvuuteen ehdotettu määrärahataso on kymmenkertainen nykyiseen verrattuna.

Liikenne

Suomen kannalta neuvottelut ovat edenneet kiitettävästi. Suomi on painottanut sotilaallisen liikkuvuuden tärkeyttä ja asetusehdotus palvelee Suomen tarpeita sotilaallisen liikkuvuuden osalta kohtuullisesti. Esimerkiksi eurooppalaisen raideleveyden ulottaminen Suomeen sisältyy CEF-asetuksen piiriin. Koska CEF on perustettu voimassa olevan TEN-T-asetuksen mukaisten TEN-T-verkkojen toimeenpanoon, rahoitusmahdollisuuksien laajentaminen TEN-T-verkon ulkopuolisiin tarpeisiin ei valitettavasti onnistu. Muuttunut geopoliittinen tilanne ja siihen liittyvät tarpeet ennakkovaikuttamiselle Suomen läntisten liikenneyhteyksien edistämiseksi, kuten Vaasa-Uumaja -yhteys, kuitenkin tunnistetaan. Näihin liikennejärjestelmän kehittämisen kannalta merkittäviin tarpeisiin voitaneen hyödyntää muita seuraavan rahoituskauden välineitä, kuten kumppanuusrahastoa/kansallisia ja alueellisia kumppanuussuunnitelmia.

Liikenteen ns. normaalin rahoituksen osalta neuvottelut liitteestä sekä resitaaleista ja artikloista ovat edenneet hyvin. Liitteeseen on ehdotettu lisäävän Uumaja-Luulaja-Oulu-yhteyden lisäksi Tukholma-Turku-Helsinki sekä Tallinna-Helsinki-Tampere. Muotoilut artikloissa ja resitaaleissa mahdollistavat kuitenkin CEF-rahoituksen hakemisen muillekin yhteyksille ja liitettä kuvataan suuntaa antavana.

Asetusehdotus jäänee suhteellisen yleiselle tasolle, mikä tarkoittaa sitä, että myöhemmin laadittavassa työohjelmassa tullaan määrittelemään pitkälti hankkeiden kelpoisuuskriteerejä ja rahoituksen yksityiskohtaisempia painopisteitä.

Energia

Suomi toi esille neuvottelujen loppuvaiheeseen asti, että CEF-rahoituksen tulisi kattaa myös merenalaisen infrojen rikkojen korjaamisen hybridi-iskujen kaltaisissa poikkeustilanteissa (resitaali 16b). Sekä Estlink2 että Balticconnector ovat rakentamisvaiheessa saaneet 50-75% tukea CEF:stä, mutta näiden rikkojen korjaamisiin ei ollut mahdollisuutta osoittaa rahallista tukea EU:n suunnalta. EU:ssa ei ole muutakaan rahoitusmekanismia, josta voisi tukea jäsenmaan kriittisen energiainfrastruktuurin korjaamista, vaan nämä kulut jäävät yksinomaan infran omistavan yrityksen ja jäsenvaltion hoidettavaksi.

Suomi korosti neuvottelujen aikana myös, ettei CEF-rahoituksella tule tukea jäsenvaltioiden sisäisiä verkkoinvestointeja (resitaali 16a). Nämä investoinnit on tehtävä pääsääntöisesti siirtotariffeilla kerättävillä rahoilla sähkömarkkina-asetuksen mukaisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT-sopimuksen artiklat 170-172 (Euroopan laajuiset verkot) ja artikla 194 1-2 (energia)

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asetusehdotusta käsitellään Euroopan parlamentin ITRE- ja TRAN-valiokunnissa. ITRE-valiokunnan raportööri on Kamila Gasiuk-Pihowicz (EPP/PL) ja TRAN-valiokunnan raportööri Oihane Agirregoitia Martinez (RE/ES). Raportöörit on määrätty vasta lokakuun lopulla, joten parlamentin käsittelyn aikatauluista ei tässä vaiheessa ole tarkempaa tietoa.

Kansallinen valmistelu

EU21-jaoston kirjallinen menettely 8.-9.12.2025
EU-ministerivaliokunta 12.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 12.12.2025

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Ehdotuksella ei tunnisteta olevan merkittäviä vaikutuksia lainsäädäntöön.

Ahvenmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 21 kohdan mukaan Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövalta teitä ja kanavia, tieliikennettä, raideliikennettä, veneliikennettä sekä paikallisia meriliikenteen väyliä koskien sekä 22 kohdan mukaan elinkeinotoimintaa koskien. Lain 27 §:n 13 ja 14 kohtien mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta ilmailua sekä kauppamerenkulkua ja kauppamerenkulun väyliä koskien. Ehdotuksen katsotaan kuuluvan maakunnan lainsäädäntövaltaan tie- ja raideliikennettä koskien sekä valtakunnan toimivaltaan lentoasemia koskien. Satamien ja meriliikenteen osalta ehdotuksen katsotaan kuuluvan valtakunnan toimivaltaan, sillä ehdotus koskee Ahvenanmaalla TEN-T-verkolle kuuluvia Eckerön ja Maarianhaminan satamia, jotka ovat kauppamerenkulun satamia. TEN-T-verkon satamien laajentamisen ja kehittämisen voidaan katsoa kuuluvan Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan ja kytkeytyvän esimerkiksi itsehallintolain mukaiseen elinkeinotoimintaan. Lisäksi TEN-T-sääntelyn on katsottava kohdistuvan rajat ylittävään kauppamerenkulkuun.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 22 kohdan perusteella Ahvenanmaan maakunnalla on lainsäädäntövaltaa energiaa koskien.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia on käsitelty Verkkojen Eurooppa -välinettä koskevasta asetusehdotuksesta laaditussa selvityksessä U 52/2025 vp.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

15813/25 LIMITE (Coreper I-kokouksen 3.12.2025 tausta-asiakirja)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Maria Kekki, TEM p. 0504535223
Kaisa Kuukasjärvi, LVM p. 0504140330
Marjukka Vihavainen-Pitkänen, LVM p. 040 8251255

VAHVA-tunnus

EU/897/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Energianeuvosto 15.12.: Euroopan verkkopaketti - periaatekeskustelu

Kokous

Energianeuvosto 12.12.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Energianeuvostossa käydään ensimmäinen näkemysten vaihto Euroopan verkkopaketista (European Grids package) puheenjohtajan tausta-asiakirjan pohjalta.

Tausta-asiakirja ei sisällä yksittäisiä ehdotuksia tai niiden yksityiskohtia. Varsinaisiin ehdotuksiin otetaan kantaa, kun komissio on antanut Euroopan verkkopaketin (oletettavasti 10.12.2025).

Suomen kanta

Suomen kannat perustuvat valtioneuvoston E-selvitykseen (E 17/2025 vp) komission tiedonannosta koskien kohtuuhintaisen energian toimintasuunnitelmaa, hallituksen EU-avaintavoitteisiin (E 58/2023 vp), E-selvitykseen (E 60/2023 vp) komission tiedonannosta sähköverkkoja koskevaksi EU:n toimintasuunnitelmaksi sekä U-kirjelmään (U 52/2025 vp) Verkkojen Eurooppa -välineen perustamisesta.

Suomi katsoo, että puhtaan energian investointeja tulee edelleen edistää. Suomen lähtökohtana on teknologianeutraali lähestymistapa, jossa puhdas siirtymä toteutetaan markkinaehtoisesti ja kustannustehokkaasti luoden EU:lle selkeää kilpailuetua. (E 58/2023 vp) ja (E 17/2025 vp).

Suomi pitää tervetulleena, että komissio kiinnittää huomiota sähköverkkojen kehittämiseen ja niiden tärkeään osuuteen puhtaan siirtymän mahdollistamisessa. Energiainfrastruktuurin investoinnit ovat luonteeltaan pitkäaikaisia ja niiden

takaisinmaksuaika on pitkä. Jotta EU voi saavuttaa asettamansa ilmasto- ja energiapolitiittiset tavoitteet, tulee sähköverkkoa kehittää johdonmukaisesti ja pitkäjännitteisesti. Samalla tulee huomioida verkon kehittämisestä asiakkaille koituvat kustannukset. (E 60/2023 vp).

Valtioneuvoston ensisijaisena tavoitteena on, että CEF-rahoituksella ei tulisi tukea jäsenvaltioiden sisäisiä energiainfrastruktuuri-investointeja. (U52/2025 vp)

Pääasiallinen sisältö

Tausta

Euroopan komissio on antamassa Euroopan verkkopaketin joulukuussa 2025 (todennäköisesti 10.12). Verkkopaketin odotetaan määrittelevän seuraavat askeleet tehokkaan, edullisen ja kestävän eurooppalaisen energijärjestelmän rakentamiseksi.

Sisältö

Puheenjohtajavaltio Tanskan tausta-asiakirjan mukaan edelleen jatkuvan geopoliittisen epävarmuuden, kiristyvän globaalien kilpailun ja nopeasti muuttuvan energiasektorin vuoksi Euroopan energiaverkkojen kehitys on kasvavan paineen alla, jotta niitä voidaan kehittää entistä koordinoitummiksi, paremmin integroiduiksi ja jotta niitä voidaan rakentaa tehokkaammin.

Kestävä ja yhteen liitetty sähköverkko on välttämätön unionin haavoittuvuuden vähentämiseksi ulkoisia häiriöitä vastaan. Se mahdollistaa myös monipuoliset energiavirrat koko unionin alueella, edistää uuden puhtaan energiakapasiteetin nopeaa käyttöönottoa ja integrointia sekä tukee kohtuuhintaisten energiamarkkinoiden toteutumista.

Verkkoinvestoinnit ovat keskeisiä Euroopan kilpailukyvyn turvaamiseksi. Euroopan sähköverkkoa uhkaa tällä hetkellä arviolta 1,2 biljoonan euron investointivaje vuoteen 2040 mennessä. Jokaisen sijoitetun euron arvioidaan tuottavan kaksinkertaisen määrän järjestelmäkustannusten säästöjä eurooppalaisille kuluttajille, mikä lopulta alentaa kustannuksia sekä kotitalouksille että yrityksille.

Euroopan verkkopaketin odotetaan vastaavan akuuttiin tarpeeseen vahvistaa energiainfrastruktuuria sekä poistavan esteitä, jotka edelleen hidastavat Euroopan energiaverkkojen ja puhtaan energian tuotantokapasiteetin kehittämistä.

Euroopan verkkopaketti tukeutuu myös Puolan puheenjohtajakaudella hyväksyttyihin puheenjohtajapäätelmiin, jotka koskevat energiaturvallisuuden vahvistamista ja siten Energiaunionin lujittamista, sekä Belgian puheenjohtajakaudella hyväksyttyihin neuvoston päätelmiin, jotka käsittelevät kestävän sähköverkkoinfrastruktuurin edistämistä

Pakettiin odotetaan sisältyvän sekä lainsäädäntöön perustuvia että ei-lainsäädännöllisiä toimia verkon pullonkaulojen poistamiseksi. Tällaisia ovat esim. lupamenettelyt sähköverkoille, uusiutuville energialähteille, varastointiratkaisuille ja latausasemille sekä turvallisuusnäkökohdat, rajat ylittävät infrastruktuuri, suunnitteluprosessit ja investointiin liittyvät haasteet. Lisäksi paketin arvioidaan kattavan olemassa olevien verkkojen vahvistamisen, uusien rajat ylittävien ja sisäisten yhteyksien kehittämisen sekä digitaalisten ja innovatiivisten ratkaisujen edistämisen nykyisen infrastruktuurin käytön optimointiin ja sen kestävyysparantamiseen.

Puheenjohtajavaltio esittää seuraavan keskustelua ohjaavan kysymyksen:

1. Mitkä ovat keskeiset prioriteettinne European Grids -paketin toimeenpanossa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU21 -jaosto (energia ja Euratom), kirjallinen menettely 8-9.12.2025
EU-ministerivaliokunta 12.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 12.12.2025.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Taloudelliset vaikutukset

Taloudellisia vaikutuksia arvioidaan komission konkreettisten ehdotusten yhteydessä.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Puheenjohtajan tausta-asiakirja 15896/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Markku Kinnunen, neuvotteleva virkamies, TEM/EOS p. 050 396 4792,
markku.kinnunen(at)gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/297/2025

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite

Napsauta tähän ja kirjoita viite

Työ- ja elinkeinoministeriö

Perusmuistio

EU/297/2025-TEM-106

Korteniemi Juho

9.12.2025

Energian ja turvallisuuden välinen yhteys - keskustelu

Kokous

Energianeuvosto 15.12.2025

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Näkemystenvaihto tapahtuu energianeuvoston kokouksessa Brysselissä 15.12.2025.

Suomen kanta

Suomen kantoja aihepiiriin liittyen on aiemmin määritetty mm. E-kirjeessä E 7/ 2025 vp (Komission vuoden 2025 työohjelma; Suomen ennakkovaikuttamisen painopisteet), E-kirjeessä E 35/2025 vp (EU:n varautumisunionistrategia) sekä E-kirjeessä E 2/2024 vp (Teknologianeutraalin energiapolitiikan edistäminen EU:ssa; ennakkovaikuttaminen).

Eurooppalaista kokonaisturvallisuusajattelua tulee edistää mm. suomalaisen kokonaisturvallisuuden mallin periaatteita hyödyntäen. (E 7/2025 vp).

Suomi katsoo, että EU-Nato-yhteistyötä tulee syventää kokonaisvaltaisesti ja edistää entisestään, ml. poliittisen tason dialogi. Suomi pitää tärkeänä, että EU:n ja Naton yhteistyön rakenteita kehitetään mahdollistamaan käytännön yhteistyön syventäminen toisiaan täydentävästi. EU:n ja Naton yhteistyön syventäminen myös hybridivasteen konkreettisessa kehittämisessä on tärkeää. (E 35/2025 vp)

Suomi suhtautuu myönteisesti Niinistön raportissa esitettyyn mahdollisuuteen vakavimmissa kriiseissä vahvistaa EU:n ja Naton yhteistoimintaa ja tiedonvaihtoa. Ehdotusta tulisi tarkastella osana EU-Nato-suhteen kehittämistä (E 35/2025 vp)

Suomen näkemysten mukaan teknologianeutraali energiapolitiikka edistää ilmastotavoitteiden kustannustehokasta saavuttamista, huoltovarmuutta ja Euroopan fossiili- ja mineraaliriippuvuuksien parempaa hallintaa. Lisäksi se edistää teollisuuden murroksen edellyttämää merkittävää puhtaan sähköntuotannon lisäämistä. Puhtaan sähkön käyttöä esimerkiksi vedyn ja sähköpolttoaineiden valmistamiseksi tulee edistää teknologianeutraalisti. (E 2 / 2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja sitä seurannut energiakriisi ovat korostaneet energian ja turvallisuuden syvää keskinäistä riippuvuutta. On käynyt täysin selväksi, että energiajärjestelmä on iskujen kohteena ja että NATO, EU ja niiden jäsenvaltiot turvautuvat siviilisektorin energiajärjestelmään puolustuksen varmistamiseksi.

Puhdas siirtymä tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia EU:n polulla kohti ilmastoneutraaliutta, mutta se tuo mukanaan myös haasteita. Yhteiskunnan sähköistyessä siviilisektorin polttonesteiden kysynnän odotetaan laskevan ja alan liiketoiminnan suunta on laskeva. Asevoimat ovat riippuvaisia polttonesteisiin liittyvästä infrastruktuurista vielä useiden vuosikymmenten ajan. Arvioiden mukaan merkittävä osa Euroopan öljynjalostuskapasiteetista saattaa lopettaa toimintansa vuoteen 2050 mennessä. Jotta riippuvuus tuontipolttoaineista, joilla on pidemmät ja haavoittuvammat toimitusketjut, ei lisääntyisi, asevoimilla on mahdollisuus vahvistaa resilienssiään lisäämällä energiariippumattomuutta ja sitoutumista vihreään siirtymään.

Lisäksi kriittisen energiainfrastruktuurin turvallisuus ja suojaaminen on noussut entistä enemmän huomiota vaativaksi asiaksi. Viime vuosina putkiin, kaapeleihin, satamiin ja sähköverkkoihin kohdistuvat sabotaasit ja kyberhyökkäykset ovat lisääntyneet, mikä korostaa tarvetta tiiviiseen yhteistyöhön ja vahvaan tiedonkulkuun puolustus- ja energiatoimijoiden sekä julkisten ja yksityisten toimijoiden välillä kriisinsietokyvyn ja kriisinhallinnan vahvistamiseksi.

EU:n jäsenvaltioiden nykyaikaistaessa ja monipuolistaessa energialähteiden yhdistelmänsä uuden sukupolven laitosten, siirtoverkkojen, sähköasemien, akkuteknologioiden ja synteettisten polttoainelaitosten avulla - jotka ovat yhä enemmän riippuvaisia digitaalisista ratkaisuista ja komponenteista - on erittäin tärkeää sisällyttää vahvoja turvatoimia kaikkiin infrastruktuurin suunnitteluun ja käytön vaiheisiin.

EU:n ja Naton välisen koordinaation vahvistaminen asioissa, joissa energia - ja turvallisuusasiat ovat läpileikkaavia, on tullut välttämättömäksi. Komission yksiköt ja NATO ovat jo tehostaneet henkilöstövaihtoa ja yhteisiä harjoituksia. Jatkossa tarvitaan tiiviimpää vuoropuhelua, yhteistä tilannetietoisuutta ja yhteistä suunnittelua, jotta voidaan varmistaa, että Euroopan siirtyminen puhtaaseen energiaan etenee ja samalla tukee yhteistä puolustusta ja strategista kestävyyttä.

Tätä taustaa vasten puheenjohtajavaltio Tanska pyytää energianeuvostoa ja NATOa pääsihteerin edustamana käymään strategista näkemysten vaihtoa siitä, miten energiapolitiikan ja - turvallisuuden välistä vuorovaikutusta voitaisiin parhaiten vahvistaa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä, vaihtaa näkemyksiä ja määritellä konkreettisia toimia yhteistyön syventämiseksi.

Puheenjohtajan esittämät keskustelukysymykset ovat

- Mitkä ovat keskeisimmät asiat energiapolitiikan ja - turvallisuuden yhtymäkohdassa?
- Miten energianeuvosto voisi osallistua näihin asioihin muun muassa Naton kanssa käytävän vuoropuhelun kautta?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kokouksessa käydään näkemystenvaihto, jonka yhteydessä ei tehdä päätöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU21-jaoston kirjallinen menettely 8-9.12.2025

EU-ministerivaliokunta 12.12.2025

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta, kirjallinen menettely 12.12.2025.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**Taloudelliset vaikutukset****Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät****Asiakirjat**

The energy-security nexus - Exchange of views 15879/25 REV1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Juho Korteniemi/TEM 029 504 7054

VAHVA-tunnus

EU/297/2025

Liitteet**Viite**

Liitteet

Napsauta tähän ja kirjoita liitteet